

امیدارینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال دوم شماره ۱۷ | بهمن ۱۴۰۳

می کشیم

که

های

انسان

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

تحریریه: جمعی از پژوهشگران جمعیت

سردبیر: جواد حجت

ویراستار: مریم سلطانی نسب

طراح و صفحه آرا: استودیو میز / میلاد جوادی

امور اجرایی: حمید وحیدی

نوبت چاپ: اول / شماره ۱۷ / بهمن ۱۴۳۰

موضوع این شماره: سقط جنین

نوع انتشار: دیجیتال

رابط با ما: کانال امید آینده در ایتا | @omide_ayande

شما کنشگران حوزه جمعیت می توانید
خاطرات یا اخبار فعالیت های خود را
برای ما ارسال کنید.

• درآمد

انسان هایی که می کشیم

امروزه شاهد تقابل های عجیبی در جامعه هستیم. اما یک تقابل بسیار عجیب آن است که افرادی سال های سال چشم انتظارند تا صدای گریه نوزادی را بشنوند و حضور یک بچه کانون خانواده شان را گرم کند و شادی و استحکام بنیان خانواده را به دنبال بیاورد و شور عجیبی از امیدآفرینی را در دل پدر و مادر ایجاد نماید و در آینده عصای دست آنها شود؛ از طرفی کم نیستند زوج هایی که به امید فرزندآوری با مشکل ناباروری روبرو هستند و با قبول هزینه های مادی و روحی از این مرکز درمان ناباروری به آن مرکز مراجعه می کنند. اما در نقطه مقابل، کسانی هستند که فرزندشان را نمی خواهند و به دنبال این هستند جنین شان را به هزار و یک دلیل واهی سقط کنند، افرادی که یکی از دلایل اقدام خود را ترس از اقتصاد و تامین روزی فرزند در آینده می دانند. همان هایی که انگار «**وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ**» به گوششان نرسیده است و بخاطر ترس واهی، آینده خود را به مخاطره می اندازند و تا آخر عمر از این خلاف شرع و عوارض درمانی آن در عذابند.

• فهرست

۳	درآمد
۴	خلافهای مدرن در دوران جاهلیت دوم
۴	سقط جنین در قانون جوانی جمعیت
۵	نظر اسلام درباره زمان دمیده شدن روح در جسم جنین و انطباق آن با علم پزشکی
۶	سقط جنین در جهان
۷	سقط جنین و پیری جمعیت
۸	دلایل نسل کشی مادران
۱۰	احکام شرعی
۱۱	محصولات فرهنگی مرتبط با سقط جنین
۱۲	خبر خوب
۱۳	گفتگو با خانم دکتر معصومه رجبی پیرامون مسئله سقط جنین
۱۴	لینک های مرتبط

به نظر شما شماره بعدی نشریه **امید آینده** به چه موضوعی اختصاص دارد...؟
پاسخ و پیشنهاد خود را به آیدی **@OMID_AYANDE** ارسال کنید.

● خلاف های مدرن در دوران جاهلیت دوم

حدیث داریم امام فرمود قرآن که می گوید جاهلیت اولی، معلوم می شود جاهلیت دومی هم هست. اگر شما آمدید از من پرسیدید این کی هست گفتم این پسر اول من است، یعنی چی؟ یعنی اولاد دوم هم دارم. جاهلیت اول را پیش نکشید یعنی چه؟ یعنی جاهلیت دومی هم هست. جاهلیت دوم هم همین زمان ماست. در زمان جاهلیت دختر می کشتند حالا با سقط جنین و کورتاژ هم دختر می کشند و هم پسر. در جاهلیت اول با شمشیر همدیگر را می کشتند حالا بمباران می کنند و شهر را زیر و رو می کنند. در جاهلیت اول دشمن، دشمن را می کشت اما الان مادر بچه اش را می کشد. بنابراین خلاف ها مدرن شده اما کم نشده است.

(تفسیر آیه ۳۳ سوره احزاب، استاد قرآنی)

● نظر اسلام درباره

زمان دمیده شدن روح در جسم جنین و انطباق آن با علم پزشکی

اینکه ایجاد روح در بدن دقیقاً در چه زمانی است، با استفاده از آیات قرآن و روایات بعد از کامل شدن خلقت بدن است و مدت معینی در قرآن ذکر نشده است. بلکه در آیاتی که درباره مراحل خلقت انسان بحث شده بعد از انعقاد نطفه و تبدیل آن به علقه و تبدیل آن به مضغه و تشکیل استخوان و روییدن گوشت بر استخوان که شکل ظاهری انسان کامل شده است. در مرحله بعد روح به جنین دمیده می شود. خداوند در قرآن می فرماید: و به یقین، انسان را از عصارهای از گل آفریدیم، سپس او را به صورت نطفه ای در جایگاهی استوار قرار دادیم. آن گاه نطفه را به صورت علقه در آوردیم. پس آن علقه را به صورت مضغه گردانیدیم، و آن گاه مضغه را استخوانهایی ساختیم، بعد استخوانها را با گوشتی پوشانیدیم، آن گاه جنین را در آفرینشی دیگر پدید آوردیم، آفرین باد بر خدا که بهترین آفرینندگان است. (مومنون، آیات ۱۳ و ۱۴)

در تفاسیر منظور از «تَمَّ أَنْشَأْنَا خَلْقًا آخَرَ» مرحله دمیدن روح در جنین تفسیر شده است: «در مراحل پنجگانه ای که برای آفرینش انسان در آیات فوق ذکر شده همه جا تعبیر به «خلق» شده است، اما هنگامی که به آخرین مرحله میرسد تعبیر به «انشاء» می کند. این تعبیر نشان می دهد که مرحله اخیر با مراحل قبل (مرحله نطفه و علقه و مضغه و گوشت و استخوان) کاملاً متفاوت است مرحله ای است مهم که قرآن از آن سر بسته یاد کرده و تنها می گوید: «سپس ما به آن آفرینش تازه ای دادیم» و بلافاصله پشت سر آن «فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ» می گوید. این همان مرحله ای است که جنین وارد مرحله حیات انسانی می شود، حس و حرکت پیدا می کند، و به جنبش در می آید که در روایات اسلامی از آن تعبیر به مرحله «نفخ روح» (دمیدن روح در کالبد) شده است. «آیه دیگری که درباره خلقت انسان و دمیدن روح در او آمده جنین است: سپس تداوم نسل او را از چکیده آبی پست مقرر فرمود آن گاه او را درست اندام کرد، و از روح خویش در او دمید. در این آیه هم می فرماید: بعد از کامل شدن خلقت ظاهری انسان، روح در او دمیده شد. (سجده، آیات ۸ و ۹)

در روایاتی که در باب کیفیت خلقت انسان در کتب روایی آمده است، هر يك از مراحل شکل گیری جنین از نطفه به بعد را چهل روز شمرده است که از آنها استفاده می شود، دمیدن روح در جنین وقتی است که چهار ماه او کامل شود. امام باقر (ع) فرمودند: «نطفه چهل روز در رحم است سپس در مدت چهل روز تبدیل به علقه می شود و سپس در مدت چهل روز دیگر مضغه می شود. پس هر گاه چهار ماه کامل شد، خداوند دو ملک خلق را می فرستد...»

مرحوم علامه مجلسی هم در شرح روایتی در این باب می نویسد: «النطفة تبقى في الرحم أربعين يوماً ثم تصير علقة أربعين يوماً ثم تصير مضغة أربعين يوماً ثم تتصور في أربعين يوماً وتلجها الروح في عشرين يوماً». نطفه در رحم چهل روز باقی می ماند سپس در مدت چهل روز تبدیل به علقه می شود، سپس در مدت چهل روز دیگر تبدیل به مضغه میشود و در مدت بیست روز روح در او دمیده می شود. علاوه بر اینکه روایتیکه دستوراتی را برای مراقبت والدین برای فرزند صالح داشتن و دعا کردن برای فرزند را در ماه چهارم بیشتر تاکید کرده اند و این بخاطر همین است که جنین صاحب روح شده است.

بنابراین از منظر قرآن و روایات زمان دمیدن روح در جنین وقتی است که خلقت ظاهری و جسمی انسان، کامل شود بعد از آن صاحب روح می شود که این مدت بعد از چهار ماه کامل است و علم پزشکی هم همین مطلب را تایید کرده که بعد از چهار ماه جنین دارای حرکاتی می شود که نشان دهنده پدید آمدن روح در اوست.

● سقط جنین در قانون جوانی جمعیت

۱. ماده ۵۶: سقط جنین ممنوع بوده و از جرائم دارای جنبه عمومی می باشد و مطابق مواد ۷۱۶ تا ۷۲۰ قانون مجازات اسلامی و مواد این قانون، مستوجب مجازات دیه، حبس و ابطال پروانه پزشکی است.
۲. تبصره ۲ ماده ۵۶: بیمارستان های مورد تأیید پزشکی قانونی موظفند در موارد مجاز سقط، منحصرأ پس از دستور قاضی و احراز عدم امارات و نشانه های ولوج روح، سقط جنین را اجراء کنند و اطلاعات مربوط را با رعایت اصول محرمانگی در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۵۴) این قانون ثبت و بازگذاری نمایند.
۳. تبصره ۴ ماده ۵۶: چنانچه پزشک یا ماما یا دارو فروش، خارج از مراحل این ماده و وسایل سقط جنین را فراهم سازند یا مباشرت به سقط جنین نمایند علاوه بر مجازات مقرر در ماده (۶۲۴) قانون مجازات اسلامی، پروانه فعالیت ایشان ابطال می شود. تحقق این جرم نیازمند تکرار نیست.
۴. ماده ۵۹: وزارت اطلاعات و سایر دستگاه های امنیتی مکلفند با همکاری وزارت بهداشت، نیروی انتظامی و سازمانهای نظام پزشکی و پزشکی قانونی و سایر دستگاه های ذی ربط، از طریق سامانه های موجود گزارش مردمی متخلفان فروش داروهای سقط، مشارکت در سقط غیرقانونی، تارنماها و بسترهای مجازی معرفی کنند مراکز و افراد مشارکت کننده در سقط، توصیه های کارکنان بهداشتی و درمانی خارج از ضوابط، عناصر ترویج دهنده سقط غیرقانونی را شناسایی و به عنوان ضابط قضائی، موارد را به مراجع قضائی اعلام نمایند.

● سقط جنین در جهان

در تفکر لیبرالیستی غرب به دلیل اصالت فرد و منافع فردی، نه تنها از حق حیات جنین حمایت نمی شود، بلکه بر عکس افرادی که اقدام به سقط جنین می کنند از حمایت قانونی برخوردار هستند. این رویکرد نتیجه انقلاب جنسی است که حدود سه دهه جامعه غربی را متحول نمود و کلیه رفتارهای مربوط به روابط جنسی و خانواده را تغییر داده است. امروزه غرب از دیدگاهی که سقط جنین را فاجعه ای مجرمانه می دانست به دیدگاهی رسیده که سقط جنین را از موارد حقوق بشر و نشانه افتخارآمیز شخصیت و آزادی زن می داند. در حقیقت سقط جنین به يك انتخاب تبدیل شده و بعضی کشورها آن را حق اساسی می دانند و در این سطح از آن حمایت می کنند و بعضی دیگر منوط به انتخاب زنان نموده و کشورهای ثالث هم قوانین محدود کننده و بعضاً مجرمانه ای را وضع نموده اند.

● یادداشت

سقط جنین و پیری جمعیت

سقط جنین و پیری جمعیت ایران در سال های آینده موضوعی درهم تنیده هستند. به گونه ای که آمارهای سقط جنین غیرقانونی و گاه زیرزمینی، یکی از فاکتورهای نسبتاً مؤثر است که کمتر مورد توجه جمعیت شناسان قرار گرفته است فاکتوری که نمی توان از نقش آن در سرعت بخشیدن به سالمندی جمعیت کشور به سادگی گذشت.

آمار سقط جنین در ایران به دلایل مختلفی از جمله مسائل اجتماعی، فرهنگی و قانونی موضوعی حساس و پیچیده است و نمی توان از اسقاط جنین و انجام مخفی آن توسط خانواده ها در خانه و یا با معاونت مطب های زیرزمینی آمار دقیق و معتبری احصاء و اعلام نمود. موضوعی که رئیس کارگروه جمعیت و سرمایه اجتماعی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام آمار سالانه آن را حدود ۵۳۰ هزار سقط عمدی بیان نموده است. البته برخی کارشناسان جمعیتی نیز آمار سالانه آن را نزدیک به ۷۰۰ هزار نفر اعلام نمودند. در هر صورت هر چه آمار سقط عمدی و غیر قانونی بالاتر باشد اثر آن نیز بر پیری جمعیت بیشتر است. این آمار را باید آماری وحشتناک نام گذاشت که در مقایسه با آمارهای فوت غیر عمدی افراد جامعه، خیلی بالاتر می باشد. مقایسه آماری بین سقط عمدی جنین با تعدادی از آمار فوت های غیر عمد، وخامت اوضاع در این موضوع را نشان می دهد.

تعداد سقط عمدی:

۳۵ برابر تعداد کشته شدگان تصادف های رانندگی (تعداد تصادف ها ۲۰۰۴۵ نفر می باشد)

۳ و نیم برابر تعداد شهدای دفاع مقدس (تعداد شهدا ۲۱۹۶۸۳۷ نفر می باشد)

۵ برابر تعداد فوت شدگان کرونا (تعداد فوتی های کرونا ۱۴۶۰۰ نفر می باشد)

آمار سالانه سقط عمدی فقط ۳۵۰ هزار نفر کمتر از تعداد متولدین ۱۴۰۲ (تعداد متولدین ۱۰۵۷۹۴۸ نفر) می باشد.

سازمان بهداشت جهانی طی بیانیه ای از دولت ها خواست تا سقط جنین را برای زنان ممنوع و محدود نکنند. این سازمان با اشاره به یک پژوهش علمی در سال ۲۰۲۰ تأکید می کند که محدود کردن حق سقط جنین، شمار زنان و دخترانی را که آگاهانه به بارداری خود پایان می دهند، پایین نمی آورد بلکه آنها را به سوی توسل به راه های غیرقانونی سوق می دهد؛ امری که برای سلامت و جان آن ها بسیار خطرناک است.

فرانسه نخستین کشور در جهان است که حق سقط جنین را به قانون اساسی خود اضافه نمود.

براساس قوانین آلمان سقط جنین در ۱۲ هفته اول مشروط به انجام دادن مشاوره، مجازاتی در پی ندارد.

در این کشورها جنین تا زمانی که از وجود مادری که او را حمل کند جدا نشود، به عنوان یک شخص مورد احترام در قوانین محسوب نمی شود.

سقط جنین در آمریکا بیشتر از اینکه مسئله ای حقوق بشری و فرهنگی باشد، منشأ سیاسی دارد و دست مایه ی احزاب برای مقبولیت و رأی بیشتر است. تا حدی که رأی لغو قانونی بودن سقط جنین را پیروزی بزرگی برای حزب جمهوری خواه آمریکا می دانند؛ زیرا این حزب همیشه خواستار محدود کردن سقط یا جرم انگاری اش بوده است. ... طرفداران سقط جنین ادعا می کردند بارداری های ناخواسته معمولاً برای زنان قشر ضعیف و زنان سیاه پوست اتفاق می افتد و سقط جنین نوعی حمایت از این زنان است؛ زیرا توانایی نگهداری و بزرگ کردن کودکان خود را ندارند و بهتر است کودک دیگری به این قشر اضافه نشود؛ از طرفی سقط جنین را راه خوبی برای کنترل جمعیت هم می دانستند. صحبت ها و استدلال استیو اردمن، عضو مجلس سنای ایالتی نبراسکا آمریکا درباره لزوم ممنوعیت سقط جنین گفته است «از وقتی سقط جنین قانونی شده، ما ۲ هزار بچه را کشته ایم. اینها ۲ هزار آدم در ایالت نبراسکا بودند که می توانستند کار کنند و می توانستند بعضی از این جاهای خالی را پر کنند. ولی آنها الان دیگر اینجا نیستند. جمعیت ایالت ما رشد نکرده، مگر با جمعیتی از خار گیها که به اینجا نقل مکان کردند یا پناهنده هایی که اینجا جایشان دادند. می دانید چرا؟ چون ۲ هزار نفر را از طریق سقط جنین کشتیم. آن ها افرادی بودند که ما کشتیم.»

۵. تعداد فرزندان

دکتر صابر جباری در نشست بعد از اولین رویداد ملی نفس بیان کردند: بر اساس بررسی هایی که در مراکز نجات فرزندان سقط (نفس) انجام شده است، حدود ۷.۲ درصد از کسانی که متقاضی سقط جنین بوده‌اند در حال تجربه بارداری اول خود بوده‌اند، حدود ۲۰ درصد از افراد قصد سقط فرزند دوم، ۲۴.۹ درصد قصد سقط فرزند سوم، ۲۸.۳ درصد قصد سقط فرزند چهارم و ۱۰.۳ درصد قصد سقط فرزند پنجم خود را داشته‌اند و ۸.۸ درصد این افراد نیز هنگام بارداری برای فرزند ششم به بعد متقاضی سقط جنین بوده‌اند. لذا این آمارها بیانگر این است که بسیاری از این افراد تحت تأثیر شعار «یک یا دو بچه کافی است» یا «فرزند کمتر، زندگی بهتر» قرار گرفته‌اند. زیرا در این بررسی ها مشاهده کردیم که با افزایش تعداد فرزندان، میزان سقط جنین عمدی نیز افزایش یافته است.

۶. عدم اطلاع از حرمت سقط جنین

مراکز نفس که برای فرهنگ سازی در زمینه پیشگیری از سقط عمدی جنین راه اندازی شده‌اند، به زوجین آموزش و مشاوره‌های لازم جهت منصرف شدن از سقط جنین را ارائه می کنند. بر اساس آنچه تاکنون این مراکز در این زمینه انجام داده اند بیانگر این است که ۶۰ درصد از زوجین با درک و اطلاع از قتل نفس بودن سقط، از این فعل حرام منصرف می شوند. در همین زمینه برخی تصور می کنند کشتن جنین زیر چهار ماه بارداری، اشکالی ندارد! و قتل حساب نمی شود و لذا با «شیء پنداری» و لخته خون دانستن آن نسبت به سقط جنین اقدام می کنند. فلذا فرهنگ سازی و تبیین حرمت و عواقب درمانی و بهداشتی سقط جنین در بین خانواده ها یکی از ضروری ترین فعالیت های مجموعه های مردمی به شمار می رود.

۷. تشخیص پزشکی

یکی دیگر از دلایل تمایل افراد به سقط جنین را باید تشخیص های پزشکی دانست. چرا که برخی از خانواده ها با اینکه قصدی جهت اسقاط جنین خود ندارد ولی به دلیل برنامه های غربالگری و یا تشخیص غلط پزشکی مثل ناقص الخلقه بودن و نظایر آن تصمیم به این عمل غیر قانونی می گیرند.

۸. افزایش مراکز زیرزمینی و در دسترس بودن داروهای سقط جنین

متأسفانه علی رغم اینکه معاونت مطب های زیرزمینی بر اسقاط جنین والدین بر کسی پوشیده نیست، آن روی افزایش آمار سقط جنین در کشور حکایت از افزایش مطب های زیرزمینی و یا افزایش آمار مراجعه به آن مراکز دارد، که این نیز چاره اندیشی لازم توسط دستگاه های مربوطه را می طلبد. به موازات افزایش آمار سقط جنین در مطب های زیرزمینی، متأسفانه شاهد در دسترس بودن داروهای سقط و یا ترویج آنها در بسترهای فضای مجازی هستیم.

۹. تحول مفهوم خانواده و مشکلات خانوادگی

تغییر سبک زندگی پیامدهای متعددی را به دنبال دارد که مهم ترین آن تغییر مفهوم خانواده و زاویه نگاه مادران و پدران به مسائل و مشکلات اقتصادی و معیشتی می باشد، که متأسفانه دامنگیر بسیاری از افراد جامعه شده است. یکی از پیامدهای این تغییر، عدم تمایل پدر و مادر به قبول مسئولیتی است که بر اساس آن ازدواج کرده است. موضوعی که آنها را به بی فرزندی راغب نموده و در صورت اقدام به فرزندآوری یا قائل به تک فرزندی هستند و یا در صورتی که بطور ناخواسته، به فرزند دیگری برادر شوند، اقدام به سقط می کنند. در این میان به وضوح، ضرورت کار فرهنگی و اقدامات تبلیغی در این عرصه نمایان می شود.

برای شنیدن پادکست این مطلب کیوارکدر را اسکن کنید

دلایل نسل کشی مادران

روزانه صدها نفر از افراد در کشور تصمیم می گیرند فرزند خود را به روش های مختلف از بین ببرند! برخی با استفاده از دارو و برخی دیگر با مراجعه به مراکز زیرزمینی؛ این کار را تحت عنوان سقط جنین انجام می دهند، اما از آنجا که تصور عموم مردم بر این است که جنین در اوایل زندگی تکه ای گوشت بیشتر نیست، برای او حق حیات قائل نمی شوند و برای از بین بردن او اقدام می کنند. در این راستا کارشناسان دلایل اصلی سقط عمدی جنین را موارد ذیل می دانند.

۱. نخواستن فرزند بیشتر

رئیس مرکز جوانی جمعیت وزارت بهداشت اظهار داشتند که نخواستن فرزند بیشتر تحت تأثیر شعارهای تنظیم خانواده طی سال های گذشته مهمترین دلیل سقط جنین می باشد. دلیلی که حدود ۴۰ درصد کل آمار سقط جنین را تشکیل می دهد. به عبارت دیگر بین طبقه اجتماعی و سقط جنین رابطه مستقیم وجود داشته و از نظر والدین در طبقات بالای اجتماعی، فرزند بیشتر مانع پیشرفت آنها می باشد و از طرفی برای بزرگ کردن فرزند به سطح رفاه و امکانات بیشتری نیاز دارند. در واقع گسترش فردگرایی و ترجیح منافع فردی در زوجین که بیانگر تغییر سبک زندگی آنهاست، دلیلی برای نخواستن فرزند می باشد.

۳. مسائل اقتصادی

یکی دیگر از دلایلی که عموم جامعه اظهار می دارند علل اقتصادی است که نزدیک به ۲۱ درصد آمار سقط جنین در کشور را در بر می گیرد. موضوعی که قرآن کریم از ۱۴۰۰ سال پیش مردم را از این فعل حرام نهی نموده و حتی تضمین روزی فرزندان را قبل از روزی والدین به پدران و مادران داده است. اما تبلیغات منفی و انباشت انگاره های ناامیدی در اذهان عمومی کماکان قربانی می گیرد.

۳. بدموقع بودن بارداری و خلل به برنامه های شخصی

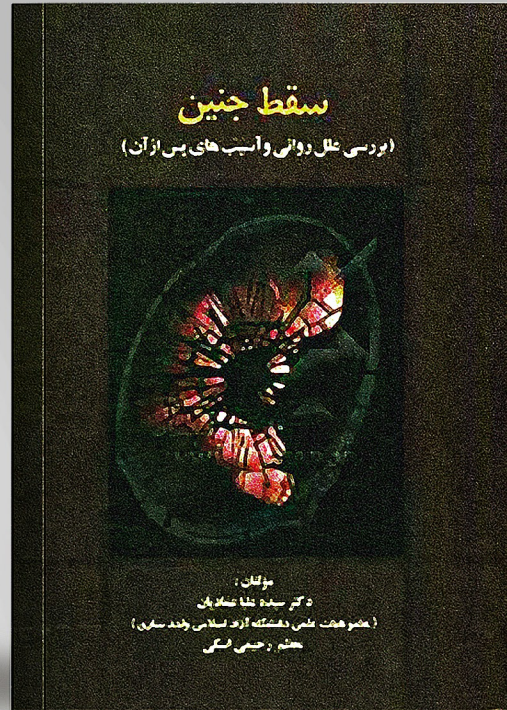
به نظر می رسد انسان مدرن در جامعه امروز وقتی با موضوع بارداری ناخواسته مواجه می شود به دلیل اهمیت بالایی که برای برنامه ریزی خود در زندگی قائل است، به هم خوردن این برنامه را نمی پذیرد و راحت ترین راه حل را انتخاب می کند و در این میان هر چه زوایای زندگی مدرن اعم از تحصیلات، شغل و طبقه اجتماعی بیشتر در این فرد بروز پیدا کرده و اعتقادات مذهبی در او کم رنگ تر شده باشد، احتمال انتخاب گزینه «سقط جنین» بیشتر خواهد بود. این موضوع حدود ۲۰ درصد سقط جنین را به خود اختصاص داده است.

۴. آنگ اجتماعی (نگرش جامعه به تعدد فرزندان)

سقط در ایران بیش از هر چیز، ناشی از نگاه منفی آحاد جامعه به فرزند بیشتر است. همه می دانیم که سقط عمدی در کشور پدیده ای تحت تأثیر شیوع روابط ناسالم نیست و حتی نقش مشکلات معیشتی نیز در این حوزه کمتر از نقش آنگ اجتماعی ایجاد شده برای فرزند ناخواسته و بیشتر است. در واقع این پدیده نامیمون بیش از هر چیزی ناشی از ایجاد یک نگاه متفاوت به فرزند است. فرزندی که قرن ها به عنوان سرمایه اقتصادی و نشاط بخش خانواده تلقی می شد، با تغییر نگاه زنان و مردان جوان ایرانی و نیز با گسترش سطح توقعات و مطرح شدن طیف وسیعی از نیازها به عنوان نیازهای ضروری، تبدیل به عنصری شده است که مانع لذت جویی و زندگی شاد والدین بوده و برای نگهداری و مراقبت از او به منابع مالی زیادی نیاز است.

● محصولات فرهنگی مرتبط با سقط جنین

● کتاب سقط جنین (بررسی علل روانی و آسیب‌های پس از آن)

سیده علیا عمادیان و معظم رحیمی اسکی نویسندگان کتاب سقط جنین می‌باشند که در ۸۰ صفحه و توسط انتشارات صالحان اقدام به چاپ کتاب در سال ۱۳۹۸ نمودند. کتاب حاضر به بررسی جنبه‌های روان‌شناسی سقط جنین و بهداشت روانی در زنانی که آن را تجربه می‌کنند، پرداخته است. مؤلف در این کتاب سعی کرده است به متخصصان علوم پزشکی به خصوص متخصصان زنان و زایمان و مامایی در زمینه اهمیت روحیه زنان مستعد سقط جنین، رهنمودها و پیشنهادات مفیدی ارائه دهد. همچنین تلاش نموده به روان‌شناسان و روان‌پزشکان در زمینه نقش افسردگی، استرس و حمایت اجتماعی در میزان سقط جنین و نیز تفاوت این متغیرها در زنان با زایمان موفق و زنان با سقط جنین، اطلاعات لازم را ارائه کند.

● مستند لابیرنت (هزار تو)

مستند توصیفی «لابیرنت» به کارگردانی محمدرضا عبدالحمیدی با نگاهی تازه به مسئله سقط جنین پرداخته است. این مستند علاوه بر بررسی ابعاد مختلف سقط از دیدگاه زنان، خانواده‌ها و متخصصان حوزه سلامت، تلاش می‌کند تا زوایای کمتر دیده شده این موضوع را روشن کند و توجه جامعه را به پیچیدگی‌های آن جلب نماید. این اثر، در کنار بیان شگفتی‌های خلقت جنین، به روایت مادرانی می‌پردازد که روزگاری درگیر تصمیم‌گیری برای سقط فرزند خود بوده‌اند.

● احکام شرعی

● حکم فقهی سلب حیات از جنین‌های آزمایشگاهی چیست؟

بررسی‌های صورت گرفته بیانگر آن است که میان فقیهان در زمینه سلب حیات جنین‌های تولیدشده از راه لقاح غیر طبیعی، دو نظریه جواز و عدم جواز مطرح شده که از نقد و بررسی مستندات دو نظریه چنین برمی‌آید که دلایل قول به عدم جواز سلب حیات، از اتقان و استحکام بیشتری برخوردار است. بنابراین در حکم سلب حیات فرقی میان جنین آزمایشگاهی و طبیعی وجود ندارد و همانطور که سقط جنین‌های تشکیل شده به صورت طبیعی، جایز نیست، انعدام جنین‌های آزمایشگاهی نیز دارای همین حکم بوده، مگر آنکه در موارد خاص عناوین ثانوی به نحو دیگری اقتضا نماید.

(مجله علمی-پژوهشی فقه پزشکی، شماره ۳۹-۳۸، صفحات ۸۱-۹۵)

● حکم شرعی سقط جنین چیست؟

پاسخ حضرت الله خامنه ای (مدظله العالی): از بین بردن نطفه بعد از استقرار آن در رحم و همچنین سقط جنین در هیچ یک از مراحل رشد جنین، جایز نیست. به محض انعقاد نطفه:

الف) قبل از دمیده شدن روح: در صورت مشقت فوق العاده و غیر قابل تحمل در نگهداری یا بزرگ کردن طفل ناقص الخلقه برای والدین یا خوف مرگ مادر، جایز است.

ب) پس از دمیده شدن روح: مطلقاً حرام است. مگر با استمرار بارداری، حیات مادر و جنین هر دو تهدید شود و نجات زندگی طفل به هیچ وجه ممکن نباشد، ولی نجات زندگی مادر فقط با سقط جنین ممکن باشد. در این حالت واجب است به گونه‌ای عمل شود که قتل طفل عرفاً مستند به کسی نشود.

● گفتگو با خانم دکتر معصومه رجبی پیرامون مسئله سقط جنین (متخصص زنان و سلامت باروری)

● از آنجایی که یکی از علل رضایت مادران به اسقاط جنین، تشخیص پزشکی است، بفرمایید این علت چقدر در آمار سقط عمدی جنین تاثیرگذار است؟

تشخیص پزشکی منجر به سقط بر دو اساس هست. یکی بر اساس بیماری های مادر که می تواند آنقدر خطرناک باشد که در بارداری منجر به مرگ مادر شوند، که با توجه به حکم ثانویه «لا ضرر» هم از لحاظ اخلاقی، هم از لحاظ شرعی و هم از لحاظ پزشکی اجازه سقط قانونی داده می شود. یکی دیگر مسئله ناهنجاری های شدید جنین است که با حکم ثانویه «عسر و حرج» اجازه سقط قانونی به مادر داده می شود. لذا این دو مورد اساساً جزو سقط عمدی یا جنایی شمرده نمی شوند؛ بلکه به لحاظ نظرات شرعی، پزشکی و اخلاقی قانونی بوده و با طرح و بررسی در کمیسیون پزشکی که متخصصین مختلف در آن حضور دارند، مجوز سقط صادر می شود. البته ممکن است برخی از افراد با توجیحات پزشکی که برای خود درست می کنند، اقدام به سقط کنند که این تشخیص پزشک نمی باشد. اما اینکه افراد مثلاً به دلیل ترس از بیماری یا به دلیل ترس از تصادف یا مصرف داروهای قاچاق و همچنین توسط افراد غیر متخصص، سقط می کنند موجب می شود آمار سقط عمدی در کشور بالا رود و برای مادران آثار و عوارض پزشکی و روانی نیز به دنبال داشته باشد. لذا تشخیص پزشکی نمی تواند علت سقط عمدی شمرده شود.

● خبر خوب

فعال شدن ۲۰۰ مرکز مبارزه فرهنگی با سقط جنین

رئیس سازمان بسیج مستضعفین (سردار غلامرضا سلیمانی) در دیدار با رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم: در حال حاضر، ۲۰۰ مرکز مبارزه فرهنگی با سقط جنین در کشور ایجاد شده و تا پایان سال این تعداد به ۳۰۰ مرکز افزایش خواهد یافت. همچنین، بیش از ۷۰ هزار زوج نابارور تحت پوشش قرار گرفته اند و برنامه ریزی شده تا طی پنج سال آینده، یک و نیم میلیون زوج از خدمات این طرح بهره مند شوند.

وی به اقدامات این سازمان در حوزه های اجتماعی نیز اشاره کرد و گفت: طرح ازدواج آسان، تشویق به فرزندآوری و مقابله با سقط جنین از جمله محورهای فعالیت بسیج بوده است.

برای مشاهده متن خبر کیوارکد را اسکن کنید.

● تجربه

دست های بوسیدنی

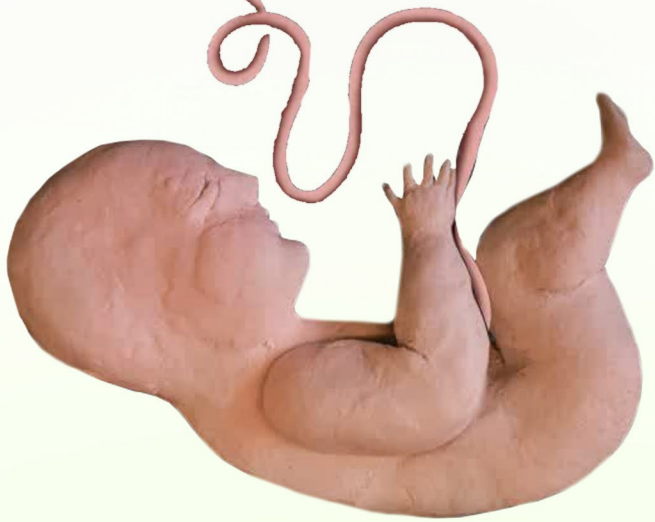
در مطب بودم. خانمی ارجاع شده بود از روستای گلبو (خانمی حدود ۲۸ ساله بچه سوم باردار...). دنبال داروی قتل فرزند بوده که توسط مامای اونجا به ما ارجاع شد. وارد مطب شد. گفت بچه دوم هنوز دو ساله نشده، دوباره باردارم. نمی خوامش، مشکلات مالی هم زیاد داریم، تقصیر مادرم هست. می خوام داروی سقط مصرف کنم. نمیگذاره، میگه حالا که حامله شدی حق نداری بندازی... مادرش در سالن نشسته بود؛ گفتم صدایش کن. خانمی میانسال حدود ۴۵ ساله، روستایی و زحمتکش، وارد شد. سلام کرد. بلند شدم دستش را گرفتم و به نشانه ادب و احترام خم شدم و دست این مادر رو بوسیدم. گفتم مادر جان، دست مادری که جلوی دخترش رو می گیره تا قتل اولاد مرتکب نشه، بوسیدنی ست.

(نقل از کانال مرکز مردمی نفس نیشابور)

تاب تاب عباسی مامان منونندازی

ایران در سقط جنین پیشتاز جهانی است

موزیک ویدئو "به صدای قلب من گوش بده"

کلیپ "سقط جنین در کلام شهید جمهور"

کلیپ "هزار منهای یک"

موشن گرافی مرگ و زندگی

کلیپ "روزی ۱۰۰۰ سقط عمدی جنین در ایران"

• بی شک سقط جنین یک موضوع تک عاملی نمی تواند باشد، لذا لطفاً درباره علل تمایل مادران به سقط جنین که موجب افزایش آمار سقط جنین و در نتیجه کاهش جمعیت کشور می شود، توضیح بدهید.

نگرش اشتباه جامعه نسبت به اینکه جنین تا چهار ماهگی آدم نیست، روح ندارد و سقط جنین در این مدت اشکال ندارد، اولین دلیل بروز و افزایش سقط جنین در ایران شمرده می شود. لذا باید مادران نسبت به این موضوع آگاهی پیدا کنند که جنین از زمان لقاح، یک موجود زنده شناخته می شود و در طول ۸ هفته اول بارداری، قلب بچه تشکیل می شود و زنده بودن آن قابل تشخیص هست و مانند یک انسان شمرده می شود و همه اندامها و اجزاء آن شکل گرفته است. همچنین برخی باورهای غلط دیگری نیز وجود دارد که دلیل سقط عمدی شمرده می شود. مثلاً افراد در دوران عقد و یا ازدواج موقت فرزند نمی خواهند، و یا برخی به دنبال فرزند پسر و یا دختر هستند اما وقتی در دوران بارداری معلوم می شود پسر یا دختر است، دست به سقط می زنند. همچنین زمانی که رابطه زناشویی افراد که نوعی طلاق عاطفی بین آنهاست سرد باشد، اگر مادر باردار شود، تصمیم به خاتمه دادن فرزندآوری می کنند؛ و یا زمانی که پدر و مادر در راه طلاق هستند و حاملگی رخ می دهد، تمایل پیدا می کنند بچه را سقط کنند. مسائل اجتماعی خانواده، بیکاری پدر، بد اخلاقی والدین، اعتیاد، مسائل اقتصادی، اشتغالات بیرونی مادران، فرهنگ غلط ترویج یافته بین زنان که جسم من هست و بچه نمی خواهم، ترس از بیماری که در فرآیند غربالگری تشخیص داده شده است، بد اخلاقی پزشکان با مادران دارای چند فرزند، عدم احساس امنیت روانی، اقتصادی، احساسی و جنسی افراد در خانه همگی می توانند موجب تصمیم خانواده به سقط شود. در نتیجه وجود این نگرش های غلط که متأسفانه در جامعه رایج شده است، موجب افزایش آمار سقط جنین در کشور شده است.

• یکی از دلایل اسقاط جنین، عدم آگاهی مادران نسبت به عوارض پزشکی و جسمی سقط های القائی می باشد، خواهشمندیم در خصوص عوارض و پیامدهای مخرب سقط عمدی جنین توضیح بفرمایید.

سقط های القائی یا عمدی، سقط هایی هستند که بچه و مادر سالم هستند ولی با دستکاریهایی که انجام می شود، بچه سقط می شود. این دسته از سقط ها از نظر پزشکی دو نوع عارضه زودرس و دیررس دارد. که هر یک دارای آثار و عوارضی می باشند.

- سرگیجه، احساس ضعف؛ در زایمان یا سقط های غیر عمدی، افت هورمون تدریجی ایجاد می شود و رحم و جنین کم کم آماده خروج می شوند. اما معمولاً مادرانی که با خوردن قرص اقدام به سقط جنین می کنند، موجب می شود انقباض های شدیدی که همراه با افت هورمون نیست در جداره رحم برای آنها ایجاد شود، در واقع در سقط جنین رحم یکدفعه دچار انقباض می شود و تکه های جفت به سرعت از هم جدا می شوند. اما این امر سبب خروج همه اجزاء جنین از رحم مادر نمی شود بلکه معمولاً بقایایی از چند میلیمتر تا چند سانتیمتر از جنین در رحم باقی می مانند. در این حالت افراد به وسیله کورتاژ و دستگاه اقدام به خروج بقایای جنین از رحم می کنند. این کار عوارضی نظیر لکه بینی و خون بینی مکرر مادر، کمبود آهن و کم خونی های شدید و در نتیجه سرگیجه و احساس ضعف برای مادر خواهد داشت.

- التهاب های ناشی از اعضای باقی مانده جنین در دهانه رحم و یا داخل لوله های رحم؛ این التهابات عوارضی نظیر بروز مسائل ایمنی و عفونی که مانع از قاعدگی ماهانه و باروری بعدی مادر می شود، چسبندگی و یا بسته شدن لوله های رحم، حاملگی خارج از رحم، امکان سقط های غیرعمدی در مراحل بعدی، سندروم آشرمن (در آن بافت اسکار (چسبندگی یا چسبندگی داخل رحمی) در داخل رحم ایجاد می شود)، نارسایی دهانه رحم که موجب سقط یا زایمان زودرس می شود، خونریزی خیلی شدید و مرگ احتمالی مادر را به دنبال دارد.

- افت و اختلال در کیفیت زندگی و نظام سیستم باروری مادر؛ از دیگر عوارض سقط عمدی که به وسیله قرص و یا دستگاه انجام می شود، اختلال در تمرکز مادر در امور زندگی، سردرد، بروز مسائل آناتومی در بدن زنان، ایجاد دردهای قاعدگی، ایجاد درد هنگام نزدیکی، مواجهه بدن با افت بسیار زیاد هورمون بعد از سقط می باشد.

برای شنیدن صوت این مصاحبه کیوارکدر اسکن کنید

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

تیغِ خودخواهی

امیدآینده | نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال دوم شماره ۱۷ | بهمن ۱۴۰۳

ارتباط با ما: @omide_ayande

با اسکن این کیو آر کد، به صفحه ما در ایستا متصل شوید.

شما کنشگران حوزه جمعیت می توانید خاطرات یا اخبار فعالیت های خود را برای ما ارسال کنید.